

Дисципліна з підготовки доктора філософії:

НЕРВОВІ ХВОРОБИ

Спеціальність	«Медицина»
Освітньо-наукова програма	«Медицина», 2020
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Навчальний рік	2020-2021
Статус дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Вибіркова, цикл професійної підготовки
Мова викладання	українська, англійська
Загальне навантаження	8 кредитів ЄКТС
Курс / семестр	II, III курс / 3, 4, 5, 6 семестр
Укладач (і)	д.мед.н, проф. С.П. Московко, neuro@vnmua.edu.ua
Викладач (і), гостьові лектори	професор Московко С.П.
Місце проведення, контакти	Кафедра Нервових хвороб Адреса: 21018, м. Вінниця, вул.Пирогова, 109, «Вінницька обласна клінічна психоневрологічна лікарня ім. акад. О.І. Ющенка Вінницької обласної Ради» кафедра нервових хвороб (відділення №3), (0432) 550776 neuro@vnmua.edu.ua

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ АНОТАЦІЯ

Дисципліна «Нервові хвороби» передбачає підготовку доктора філософії у сфері сучасної неврологічної науки і передбачає формування клінічного і наукового мислення аспірантів у світлі складних діагностичних і лікувальних проблем захворювань нервової системи. Аспіранту винесені питання диференційної діагностики та найновітніші наукові дані щодо найбільш поширених захворювань центральної та периферичної нервової системи, з наданням невідкладної допомоги при основних невідкладних станах в розрізі вищевказаних напрямків та диспансерний нагляд.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою викладання навчальної дисципліни «Нервові хвороби» є здобуття аспірантами знань, навичок та вмінь в сфері формування цілісного уявлення про будову й функціонування нервової системи, причини, патогенез та клінічні прояви її уражень, основи терапії неврологічних захворювань, достатніх для виконання оригінального наукового дослідження, отримання нових фактів та їх впровадження у практичну медицину та інші сфери життя.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Нервові хвороби» є формування системи знань, професійних умінь та практичних навичок, педагогічної майстерності, дослідницько-інноваційної діяльності, що складають основу майбутньої професійної діяльності.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

РН1 Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації.

РН2 Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій.

РН3 Виявляти невирішені проблеми у предметній області, формувати питання та визначати шляхи їх рішення.

РН4 Формувати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.

РН5 Розробляти дизайн та план наукового дослідження.

РН7 Пояснювати принципи, специфічність та чутливість методів дослідження, інформативність обраних показників.

РН8 Володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.

РН9 Аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження.

РН10 Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство.

РН11 Презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, постерних доповідей, публікацій.

РН12 Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері.

РН16 Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

РН17 Дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

3. РОЗПОДІЛ ЗА ВИДАМИ ЗАНЯТЬ ТА ГОДИНАМИ НАВЧАННЯ

Вид занять	Години
Лекції	-
Практичні заняття	90
Медична практика	60
Самостійна робота	90
Всього	240

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назви змістових модулів і тем
Модуль 1. Анатомія і фізіологія нервової системи. Анатомія та фізіологія нервової системи. Методи дослідження будови та функції нервової системи (неврологічний статус пацієнта). Інструментальні методи дослідження в неврології: нейровізуалізація (рентгенографія, в т.ч. ретгенконтрастні методики, комп'ютерна та магнітно-резонансна томографія, ультразвукові методи візуалізації, ПЕТ, оптична когерентна томографія очного дна); лабораторні методи дослідження: лікворологічні, загальні клінічні, біохімічні та імунологічні. Електрофізіологічні методи дослідження (електоренцефалографія, електронейроміографія, викликані потенціали).	
Змістовий модуль 1. Анатомія і фізіологія нервової системи	
1	Принципи будови та функціонування нервової системи. Функціональна одиниця нервової системи. Уявлення про рефлекс та рефлекторну дугу.
2	Клінічна класифікація чутливості. Анатомія чутливих шляхів. Методика дослідження. Види і типи чутливих порушень (симптомокомплекси чутливих порушень при ураженні різних рівнів чутливих шляхів).
3	Центральний та периферичний мотонейрони. Паралічі. Симптомокомплекси порушень руху при ураженні різних рівнів кортико-мускулярного шляху.
4	Екстрапірамідна система та синдроми її ураження.
5	Мозочок та синдроми його ураження. Види атаксій.
6	Спинний мозок. Принципи топічної діагностики.
7	Спино-мозкові нерви та сплетення. Анатомо-фізіологічні дані та клінічна картина ураження.
8	Стовбур мозку. Патологія IX – XII пар черепних нервів. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми. Лицевий, присінково-завитковий нерви та симптоми

	їх ураження. Патологія нюхового та зорового аналізаторів. Синдроми ураження окорухових нервів. Трійчастий нерв.
9	Анатомо-фізіологічні дані, методика дослідження кіркових функцій. Синдроми ураження і подразнення кори. Порушення вищих мозкових функцій (афазії, агнозії, апраксії та інших). Синдроми ураження окремих часток мозку, внутрішньої капсули та зорового горба. Свідомість. Діагностика коматозних станів. Загально мозковий синдром. Когнітивні функції та дементні розлади.м
10	Анатомо-фізіологічні дані, патологія і методика дослідження вегетативної нервової системи.
Змістовий модуль 2. Методи нейровізуалізації. Лабораторна діагностика в неврології.	
11	Ліквородіагностика. Менінгеальний синдром.
12	Методи нейровізуалізації у дослідженні нервової системи.
13	Ультразвукові методи діагностики захворювань нервової системи.
Змістовий модуль 3. Методика обстеження неврологічного статусу. Електрофізіологічна діагностика.	
14	Методика обстеження неврологічного статусу.
15	Обстеження неврологічного статусу у коматозному стані.
16	Електрофізіологічні методи діагностики захворювань нервової системи.
Модуль 2. Семіологія уражень нервової системи. Синдроми уражень окремих ділянок сірої та білої речовини головного та спинного мозку, на різних рівнях структурної та функціональної організації. Синдроми ураження структур периферичної та вегетативної нервової системи. Топічна діагностика (синдромологічна) уражень нервової системи. Шкальні оцінки важкості розладів функції нервової системи.	
Змістовий модуль 4. Синдроми ураження головного та спинного мозку на різних рівнях організації.	
17	Синдроми ураження спинного мозку.
18	Синдроми ураження стовбуру головного мозку.
19	Синдроми ураження структур екстрапірамідної системи.
20	Синдроми ураження внутрішньої капсули та зорового горба.
21	Синдроми ураження кори головного мозку.
Змістовий модуль 5. Синдроми ураження периферичної нервової системи.	
22	Синдроми ураження периферичної нервової системи.
23	Синдроми вертеброгенних уражень периферичного відділу нервової системи.
24	Ангіоархітектоніка. Синдроми, що виникають при ураженні різних судин головного мозку.
Змістовий модуль 6. Синдроми ураження вегетативної нервової системи. Синдром підвищення внутрішньочерепного тиску.	
25	Синдроми ураження вегетативної нервової системи.
26	Ураження вегетативних центрів спинного мозку.
27	Головокружіння.
28	Синдром підвищення внутрішньочерепного тиску.
Змістовий модуль 7. Топічна діагностика уражень нервової системи.	
29	Синдроми порушення чутливості.
30	Синдроми ураження рефлекторно-рухової сфери.
31	Синдроми порушення функцій координації та статички.
32	Синдроми ураження спинного мозку.
33	Синдроми ураження стовбуру головного мозку.
34	Синдроми ураження структур екстрапірамідної системи.
35	Синдроми ураження внутрішньої капсули та зорового горба.
Змістовий модуль 8. Клінічні шкальні оцінки глибини уражень нервової системи та втрати функції.	
36	Шкальні оцінки больового синдрому.
37	Шкали, що використовуються для оцінки втрати сили м'язів, а також шкали для

	визначення ступеня підвищення м'язового тону.
38	Шкальні оцінки порушення свідомості.
39	Шкальні оцінки, що використовують для оцінки неврологічного статусу при розсіяному склерозі.
40	Шкальні оцінки, що використовують для оцінки неврологічного статусу при паркінсонізмі.
41	Шкальні оцінки, що використовують для оцінки неврологічного статусу при гострих порушеннях мозкового кровообігу.
Змістовий модуль 9. Синдроми когнітивних та емоційних розладів при захворюваннях нервової системи.	
42	Синдроми когнітивних порушень.
43	Порушення свідомості.
44	Пароксизмальні стани в неврології.
45	Менінгеальний синдром.
Модуль 3. Захворювання та ураження нервової системи (нозологічна діагностика). Судинні захворювання нервової системи. Інфекційні та інтоксикаційні ураження. Спадкові та нейродегенеративні захворювання центральної та периферичної нервової системи. Нейротравма. Нейроонкологія. Демієлінізуючі захворювання. Вертеброневрологія. Офтальмо- та отоневрологія. Психосоматичні розлади. Соматоневрологія. Лікування захворювань нервової системи.	
Змістовий модуль 10. Судинні та інфекційні захворювання нервової системи. Демієлінізуючі захворювання.	
46	Судинні захворювання головного мозку (ішемічний інсульт).
47	Судинні захворювання головного та спинного мозку (геморагічний інсульт та САК). Основи профілактики судинних захворювань нервової системи).
48	Гострі та хронічні нейроінфекції: менінгіти.
49	Гострі та хронічні нейроінфекції: енцефаліти, арахноїдити.
50	Гострі та хронічні нейроінфекції: мієліти, поліомієліт, ураження нервової системи за наявності ВІЛ-інфекції.
51	Гострі та хронічні нейроінфекції: нейросифіліс, ураження нервової системи при туберкульозі.
52	Демієлінізуючі захворювання нервової системи: множинний склероз.
53	Паразитарні захворювання нервової системи, пріонові інфекції, нейроборреліоз.
Змістовий модуль 11. Спадкові та нейродегенеративні захворювання нервової системи. Нейротравма. Нейроонкологія. Головний біль.	
54	Спадково-дегенеративні захворювання нервово-м'язової системи (міопатії, міастенія, міотонія).
55	Спадково-дегенеративні захворювання нервової системи (пірамідні, екстрапірамідні та мозочкові дегенерації).
56	Травми нервової системи.
57	Пухлини головного та спинного мозку. Абсцес головного мозку.
58	Головний біль.
Змістовий модуль 12. Вертеброневрологія. Захворювання периферичної нервової системи. Офтальмо- та отоневрологія. Психосоматичні розлади. Соматоневрологія. Судомний синдром. Лікування захворювань нервової системи.	
59	Неврологічні прояви остеохондрозу хребта.
60	Вроджені дефекти хребта та спинного мозку: сирінгомієлія. Боковий аміотрофічний склероз.
61	Перинатальні ураження нервової системи.
62	Захворювання периферичної нервової системи: полінейропатії (набуті та спадкові), мононейропатії (неврити та невралгії).
63	Офтальмо- та отоневрологія.
64	Епілепсія та не епілептичні пароксизмальні стани.

65	Невротичні розлади.
66	Соматоневрологічні синдроми. Професійні і побутові нейроінтоксикації. Ураження нервової системи при дії фізичних факторів.
67	Лікування та профілактика захворювань нервової системи. Лікарські препарати, які застосовуються у неврології.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- метод проблемного навчання (навчання аспірантів на проблемних ситуаціях з метою підготовки до роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів);
- частково-пошуковий або евристичний (оволодіння окремими елементами пошукової діяльності: науковий керівник формулює проблему, аспіранти – гіпотезу);
- дослідницький (організація науковим керівником пошукової творчої діяльності аспірантів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань).

6. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ - Іспит.

ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за усне опитування (за охоптом аспірантів: фронтальний, індивідуальний, парний, груповий; за використанням засобів навчання: контроль за допомогою друкованих засобів, об'ємних засобів (моделей, муляжів, тренажерів, апаратів), технічних засобів, комп'ютерних систем у тому числі з підтримкою мультимедійних.).

Тестування відкритої форми.

7. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю успішності навчання (для іспиту/диференційованого заліку): оцінка з дисципліни здобувача складається з суми балів поточного контролю та балів, отриманих за іспит/ залікове заняття.

Форма поточного контролю успішності навчання (для іспиту/диференційованого заліку): сума балів поточного контролю визначається на основі оцінок поточної навчальної діяльності здобувача із всіх тем за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання кожної теми (для іспиту/диференційованого заліку):

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Оцінювання самостійної роботи (для іспиту/диференційованого заліку).

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при проведенні іспиту/диференційованого заліку.

Критерії оцінювання під час проведення іспиту/диференційованого залікового заняття:

Оцінка "відмінно" (80-71) виставляється у випадку, коли здобувач під час співбесіди та виконання отриманого завдання відповів на всі поставлені (екзаменаторами в разі іспиту) запитання з дисципліни у повному обсязі, може проілюструвати відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих несуттєвих неточностей.

Оцінка "добре" (70-61) виставляється за умови, коли здобувач під час співбесіди та виконання отриманого завдання добре відповідає і добре розуміє всі поставлені (екзаменаторами) запитання з дисципліни, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих допущених помилок.

Оцінка "задовільно" (60-50) ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту поставлених (екзаменаторами) під час співбесіди запитань, виконав отримане завдання і продемонстрував задовільний рівень розуміння та вмінь. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням кількості допущених помилок.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену/диференційованого заліку)
180-200	A	відмінно
170-179,9	B	добре
160-169,9	C	
141-159,9	D	задовільно
122-140,99	E	
	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних занять, самостійної роботи, питання, методичні вказівки, завдання для поточного та підсумкового

контролю знань і вмінь здобувачів. Бібліотека монографічних видань по неврології, наявна на кафедрі та підбірка періодичних видань – провідних фахових журналів українською та англійською мовами.

Технічні засоби навчання: Комп'ютери.

10. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ВНМУ ім. М.І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobro.PDF).

Відпрацювання пропущених аудиторних занять, повторне проходження контрольних заходів, а також процедури оскарження результатів проведення контрольних заходів здійснюються згідно «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти доктора філософії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/pologPhD_org.pdf)

11. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/нервових> хвороб/аспіранту

ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Неврологія: нац.підручник / І.А.Григорова, Л.І.Соколова, Р.Д.Герасимчук та ін.; за ред. І.А. Григорової, Л.І.Соколової. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 640 с. + 32с. кольор.вкл.
5. Бер М., Фротшер М. Топический диагноз в неврологии по Петеру Дуусу : анатомия, физиология, клиника / пер. с англ. под ред. З. А. Суслиной.- 4-е изд. – М: Практическая медицина, 2009.-478с.
6. Неврология /Марко Мументалер, Хейнрих Маттле; Пер. с нем.; Под общ. ред. О.С. Левина.- М.: МЕД.- пресс-информ, 2012.-920 с.
7. Нейровизуализация : иллюстрированное пособие /под ред. К.Форбс, М.Х. Лев, С. Шетти, Дж. Хейзерман; пер с англ.- М.: МЕДпресс-информ, 2010.- 224с.

Додаткова

1. Медицина невідкладних станів: швидка і невідкладна медична допомога: підручник /Зозуля І.С., Вершигора А.В., Боброва В.І. та інші; за ред. проф. Зозулі І.С.К.: ВСВ «Медицина», 2012.-728с.
2. Бабак О.Я. Клінічна фармакологія: підручник /Кол. авторів. за ред.. О.Я.Бабака, О.М.Біловола, І.С.Чекмана. – К.: Медицина, 2008. – 768с.
3. Бадалян Л.О. Детская неврология – М.: Медпресс.-1998. – 605с.
4. Белова А.Н., Григорьева В.Н., Жулина Н.И. Клиническое исследование нервной системы. Москва, 2009. – 384с.
5. Биллер Х. Практическая неврология, пер. с англ., т.2: Лечение. – М.: Медицинская литература. – 2005. – 416с.
6. Болезни нервной системы, под ред. Н.Н. Яхно, Д.Р. Штульмана, изд. второе, М.:Медицина. - 2001. – т.1 -744с., т.2 - 480с.
7. Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при геморагічному інсульті: Наказ МОЗ України [№275 від 17.04.2014 р.] // Збірник нормативно-директивних документів з охорони здоров'я. – 2014. – №5. – С. 79.
8. Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Геморагічний інсульт (внутрішньомозкова гематома, аневризмальний субарахноїдальний крововилив)»: Проект наказу МОЗ України від 2013р. // Практична ангіологія. – 2013. – №3. – С. 15-46.
9. Гераскина Л. А. Транзиторные ишемические атаки: современный взгляд на актуальную проблему: [инсульт] // Здоров'я України. – 2013. – №2. – С. 30-31.
10. Глиняна О. А. Особенности физической реабилитации пациентов после перенесенного ишемического инсульта / О. А. Глиняна // Практична ангіологія. – 2013. – №3. – С. 69-71.

11. Данин Г. Ведение больных в раннем периоде острого ишемического инсульта / Г. Данин // Здоров'я України. – 2013. – №9. – С. 42-43. Данин Г. Мировой опыт борьбы с инсультом: подведение итогов / Г. Данин // Здоров'я України. – 2013. – Темат. номер «Неврологія...». – №3. – С. 14-15; 17.
12. Дмитриев А. Показатель адренореактивности в прогнозе исходов острого атеротромботического инсульта / А. Дмитриев, О. Воробьева // Врач. – 2013. – №5. – С. 43-47.
13. Ефективність дієгрену у хворих, що перенесли ішемічний інсульт / Т. С. Міщенко, Н. Б. Балкова, О. В. Дмитрієва, Н. Ш. Джандоєва // Нейро News. – 2013. – №1. – С. 5
14. Карлов В.А. Терапия нервных болезней – М.: Медицина. – 1996. – 653с.
15. Карлов В.А. Эпилепсия – М.: Медицина. – 1990. – 335 с.
16. Міщенко Т.С. Сучасна діагностика і лікування в неврології та психіатрії //За ред. д.мед.н., професора Т.С.Міщенко та д.мед.н., проф. В.С.Підкоритова //Довідник лікаря «Невролог.психіатр». -К.: Тов. «Доктор-Медіа», 2008. – 624с. – (Серія «Бібліотека Здоров'я України»).
17. Мументалер Марко. Дифференциальный диагноз в неврологии. Москва. «Мед-пресс-информ», 2009. – 359с.
18. Никифоров А.С., Коновалов А.Н., Гусев Е.И. Клиническая неврология –М.:Медицина. – 2002. – т.1-690 с., т.2 -777 с.
19. Неврология , под ред. Д.Р.Штульмана, О.С. Левина, 4-е изд. –М.:Медпресс-информ. – 2005. – 944 с.
20. Рентгендіагностика, під ред. В.І.Мілька. – Вінниця:Нова книга. – 2005. – 345с.
21. Ромоданов А.П., Мосийчук Н.М., Холопченко Э.И. Атлас топической диагностики заболеваний нервной системы. Киев: Вища школа. – 1979. – 216с.
22. Скоромец А.А. Топическая диагностика заболеваний нервной системы. – М.:Медпресс. – 1998. – 304с.
23. Скоромец А.А., Скоромец А.П., Скоромец Т.А., Тиссен Т.П. Спинальная ангионеврология. – М.:Медпресс-информ. – 2003. – 607с.
- 24.Скоромец А.А. Нервные болезни: учебн.пособие / А.А.Скоромец, А.П.Скоромец, Т.А.Скоромец. – 4-е узд. – М.: МЕДпресс-информ, 2010. – 560с.ил.
25. Суслина З.А. Инсульт: диагностика, лечение, профилактика /Под ред. З.А.Суслиной, М.А.Пирадова. – 2-е изд. – М.: МЕДпресспедформ, 2009. – 288с.:ил.
26. Триумфов А.В. Топическая диагностика заболеваний нервной системы. – Спб. – 1996. – 320 с.
27. Ульрих Э.В., Мушкин А.Ю. Вертебрология в терминах, цифрах, рисунках. –Спб.:Элби-СПб – 2004. – 175с.
28. Шевага В.М. Неврологія: підручник / В.М.Шевага, А.В.Паєнок, Б.В.Задорожна. – 2-е вид., перероб. і доп.-К.: Медицина, 2009.-. 656с.
29. Штульман Д.Р. Неврология: Справочник практ. врачей (Д.Р.Штульман, О.С.Левин. – 6-е изд., доп. и перераб. – М.: Медпресс-информ., 2008 – 1024с.
- 30.Эльгер К., Шмидт М.Актуальные вопросы терапии эпилепсии. Харьков. – 2011. – 178с.
31. Квалификационные тесты по неврологии / под ред. О.С. Левина. – МЕДпресс, 2019. – 129 с.
32. Fahn S., Jankovic J., Hallet M. Principles and Practice of Movement disorders. – 2011. – Elsevier, 548 p.
33. Ahlskog J.E. The New Parkinson's Disease Treatment book. – Second edition. – Oxford University Press, 2015. – 520 p.
34. Golbe L.I. A Clinician Guide to Progressive Supranuclear Palsy. – Rutgers University Press, 2019. – 173 p.
35. Yousem D.M., Grossman R.I. Neuroradiology / Third Edition. – Mosby, Inc., 2010. – 619 p.
36. Benarroch E.E. Autonomic Neurology. – Oxford University Press, 2014. – 291 p.
37. Espay A., Biller J. Concise Neurology. – Lippincott Williams & Wilkins, 2011. – 311 p.
38. Lerner A.J. Diagnostic Criteria in Neurology. – Humana Press, 2006. – 227 p.

39. Jordan J.T., Mayans D.R., Soileau M.J. Neurology Self-Assessment. A comparison to Bradley's Neurology in Clinical Practice. – Elsevier, 2017. – 208 p.
40. Hodges J.R. Cognitive Assessment for Clinicians / Second Edition. – Elsevier, 2007. - 666 p.
41. Textbook of Stroke Medicine / Third Edition / Eds. M. Brainin & W. Heiss. – Cambridge, 2019. – 459 p.
42. Bradley's Neurology in Clinical Practice / Seventh Edition / Eds. R.B. Daroff, J. Jankovic, J.C. Mazziotta, S.L. Pomeroy. – Elsevier, 2016. – 1132 p.
43. Neurologic-Psychiatric Syndromes in Focus. Part 1 – From Neurology to Psychiatry / Ed. J. Bogousslavsky. – Karger, 2019. – 128 p.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова: <http://vnmu.edu.ua>

Сайт кафедри нервових хвороб ВНМУ https://www.vnmu.edu.ua/нервові_хвороби

Бібліотека Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова:
<http://library.vnmu.edu.ua>

Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

МОЗ України <https://moz.gov.ua/>

Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>

Всесвітня організація охорони здоров'я <https://www.who.int/ru/home#>

Український неврологічний журнал ukrneuroj.com.ua

Міжнародний неврологічний журнал <http://www.mif-ua.com/archive/mezhdunarodnyij-nevrologicheskij-zhurnal/numbers>

Неврологія та психіатрія / Український медичний часопис

<https://www.umj.com.ua/article/speciality/psixiatriya>

Англійською мовою:

Pubmed portal: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>

I) [American Academy of Neurology Journals https://www.neurology.org/](https://www.neurology.org/)

Сайти неврологічних асоціацій:

Громадська організація «Асоціація неврологів, психіатрів і наркологів України»

<https://www.inpn.org.ua/anpnu>

European Academy of Neurology <https://www.ean.org>

European Section - Movement Disorder Society <https://www.movementdisorders.org>

World Federation of Neurology <https://wfneurology.org/>

Силабус з дисципліни «Нервові хвороби» обговорено та затверджено на засіданні кафедри нервових хвороб (протокол №3, від «25» вересня 2020 року)

Відповідальний за курс _____ д.мед.н., проф. Московко С.П.
(підпис)

Завідувач кафедри _____ д.мед.н., проф. Московко С.П.
(підпис)